

Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi

Azərbaycan Respublikasının dünya birliyinə integrasiyası, region ölkələri və digər dövlətlərlə, beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığının inkişaf etdirilməsi

Məlum olduğu kimi, 2020-ci ilin Vətən müharibəsində qazanılan tarixi Zəfər Azərbaycanın müasir tarixində yeni bir mərhələnin başlangıcı oldu. Otuz ilə yaxın Ermenistanın işğali altında qalmış Qarabağ və ətraf rayonlarımız ordumuzun rəşadəti, xalqımızın birliyi və dövlətimizin siyasi iradəsi nəticəsində azad olundu. Lakin hərbi qələbə yalnız başlangıç idi. Qarşıda duran əsas vəzifə bərpaqlara həyatın yenidən qaytarılması, əhalinin təhlükəsiz və layiqli şəkildə geri dönməsini təmin etmək idi. Bu məqsədlə Azərbaycan dövləti "Böyük Qayıdış" adlanan genişmiqyaslı program həyata keçirməyə başladı və artıq çoxsaylı nailiyyətlərə də imza atılıb.

Qarabağda və Şərqi Zəngəzurda 50 mindən çox insan yaşayır

Ela bu günlərdə Xocalı rayonunun Xanyurdu kəndinə yola salınan növbəti köç karvanı kəndə çatıb, aşcarlar sakinlərə təqdim olunub.

Qeyd edək ki, Xanyurdu kəndinə ilk mərhələdə 33 ailə və ya 122 nəfər, bu mərhələdə isə 19 ailə və ya 62 nəfər köçürüüb. Bununla da kəndə köçürülen ailələrin sayı 52-yə və ya 184 nəfərə çatıb.

Qeyd edək ki, hazırda Qarabağda və Şərqi Zəngəzurda, ora köçürülen keçmiş məcburi köckünlərlə yanaşı, bu bölgədə aparılan layihələrin icrasında çalışan, həmçinin ayrı-ayrı dövlət qurumlarının yerli bölməlerində xidməti vəzifələrini yerinə yetirən, yenidən fəaliyyətə başlamış səhiyyə, tehsil, mədəniyyət, turizm, sənaye, energetika müəssisələrində işləyən, ümumiylək, 50 mindən çox insan yaşayır. Amma gələn ilin sonun abu rəqəm dəfələrlə artacaq. Azərbaycan dövləti işgaldan azad olunan ərazilərdə demək olar ki, əsas infrastruktur layihələrin başa çatdırıb. Bu da köç prosesinin dəh sürətlə həyata keçirilməsinə imkan verir. Hazırda bu məqsədlə inşa edilən evlərin sayı da sürətlə artır. Məsələn, işğaldan azad edilmiş əraziləre Böyük Qayıdışa dair 1-ci dövlət programına uyğun

olaraq Ağdam şəhərinədə 5 yaşayış məhəlləsinin tikintisi reallaşacaq. Ağdam, Füzuli və Xocavənd rayonlarında Bərpə, Tikinti və Ədarəetmə Xidmətinin metbuat katibi Leyla Sərəbər bildirir ki, həmin məhəllələrdə tikinti işləri davam edir: "Ötən ilin may ayının 2-də prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyevanın iştirakı ilə Ağdam şəhərində 2-ci yaşayış məhəlləsinin təməli qoyulub.

Hazırda 2-ci yaşayış məhəlləsi üzrə 11 kvartalda tikinti işləri davam edir. 2-ci yaşayış məhəlləsində 11 kvartal üzrə 66 çoxmənzilli bina tikilir. Onlardan 60-i yaşayış, 6-i isə qeyri-yaşayış binalarıdır. Bu məhəllədə 1268 mənzil olacaq. Bu məhəllədəki binalarda 114 ədəd 1 otaqlı, 464 ədəd 2 otaqlı, 536 ədəd 3 otaqlı, 154 ədəd 4 otaqlı mənzillər olacaq. 2-ci yaşayış məhəlləsinin Ağdam sakinlərinin geri qayıdışı bu ilin sonuna kimi reallaşacaq". Onu da qeyd edək ki, bu il keçmiş məcburi köckünlərin yeni ərazilərə köçürülməsi de planlaşdırılır. Məsələn, 2025-ci ildə Kəlbəcər rayonuna da köç olacağı gözlənilir. Böyük Qayıdış çərçivəsində Kəlbəcər ilk dəfə 81 ailə köçəcək. Artıq ailələrin hansı binada və mənzilde yaşayacağı ilə bağlı püşkatma keçirilib.

**Mina problemi həll
edilir, qayıdış
prosesi sürətlənir**

Azad edilmiş ərazilərdə həyat yenidən qaynayır...

Böyük Qayıdış tekçə əhalinin köçürülməsi prosesi deyil, həm də işğaldan azad olunmuş torpaqların tam bərpası, sosial-iqtisadi inkişafının təmin olunması, infrastrukturun yenidən qurulması, mədəni və ekoloji dırçelish programıdır. Dövletin əsas məqsədi bu əraziləri yenidən ölkənin iqtisadi, mədəni və turizm xəritəsinə daxili etmək, burada müasir və dayanıqlı yaşayış mühitləri yaratmaqdır.

Strateji baxımdan, Böyük Qayıdış Qarabağın Azərbaycanın siyasi, iqtisadi və sosial həyatına tam integrasiyasını təmin etməklə yanaşı, bölgədə sabitliyi və təhlükəsizliyi möhkəmləndirir.

Bu, həm də Azərbaycan xalqının tarixi ədaləti bərpa etməsi, öz doğma yurd-yuvalarına qayıtməsi deməkdir. İşğal dövründə azad olunmuş ərazilər tamamilə dağıdılmış, şəhər və kəndlər vəran qoyulmuşdu. Buna görə də ilk mərhələdə genişmiqyaslı in-

frastruktur layihələri həyata keçirildi. Füzuli, Zəngilan və Laçında beynəlxalq hava limanlarının tikilməsi bölgənin həm iqtisadi, həm də turizm potensialını artırıb. Şuşa, Ağdam, Cəbrayıl, Kəlbəcər və digər rayonlarda yollar, körpülər, elektrik və qaz xətləri, su təchizatı sistemleri əsasən yenidən qurulub və proses davam edir. Azad olunmuş torpaqlar zəngin təbii sərvətləri, münbit torpaqları və turizm imkanları ilə Azərbaycanın iqtisadiyyatına böyük töhfə verir. Kənd təsərrüfatı üçün geniş ərazilərin istifadəye verilməsi, suvarma sistemlərinin yenidən qurulması, həm daxili bazara, həm də ixrac imkanlarına müsbət təsir göstərəcək. Eyni zamanda, mədənçilik, alternativ enerji və ekoturizm sahələri də prioritet istiqamətlər sırasındadır.

Xüsusən Kəlbəcər və Laçın rayonlarında bərpa olunan enerji layihələri icra olunur, su elektrik

stansiyaları və güneş paneləri quraşdırılır. Onu da qeyd edək ki, Böyük Qayıdış planı mərhəlli şəkildə həyata keçirilir. İlk olaraq, təhlükəsizlik məsələləri, xüsusən də minaların təmizləməsi başlıca prioritətdir. Bu sahədə böyük işlər görülür, minlərle hektar ərazi minalardan təmizlənərək yaşayış və təsərrüfat üçün yararlı hala getirilir. Qeyd edək ki, minatəmizləmə əməliyyatlarını ANAMA, Müdafiə Nazirliyi, Fövgələdə Hallar Nazirliyi, Dövlət Serhəd Xidməti və bir neçə özəl şirkət həyata keçirir. Azərbaycan Ərazilərinin Minallardan Təmizləməsi üzrə Milli Agentliyin həyata keçirilən humanitar minatəmizləmə əməliyyatları ilə bağlı may ayında açıqladığı hesabata görə, mühabibənin başa çatlığı beş il ərzində - 2020-ci ilin noyabr ayından 2025-ci il iyunun 1-dək humanitar minatəmizləmə fəaliyyətinə cəlb edilən qurular tərəfindən ümumilikdə 204 min 763 hektar ərazi minalardan və mühabibənin partlayıcı qalıqlarından təmizlənilib.

İlkin qiymətləndirmələrə görə, Ermenistan işğal dövründə torpaqlarımıza 1,5 milyon mina basdırıb. Ərazilərdə icra edilən qeyri-texniki tədqiqat və texniki tədqiqat əməliyyatları nəticəsində təkçə keçmiş təməs xətti boyu ərazilərin deyil, eləcə də mülki təyinatlı ərazilərin də mina və mühabibənin digər partlayıcı qalıqları ilə ciddi şəkildə çirkəndiyi müəyyən olunub. ərazilər təmizləndikcə, köç prosesi də sürətlənir.

Nahid SALAYEV
Yazı Azerbaycan
Respublikasının Medianın
Inkişafı Agentliyinin maliyyə
dəstəyi ilə çap olunur.